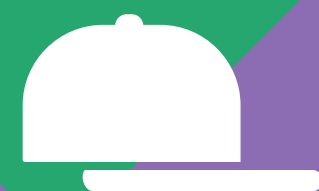

Concurs #HipHopPau Fitxes Pedagògiques

**HIP
HOP
PAU**

Introducció: Una mica de context...

Què és el Hip Hop?

Parlem d'un moviment cultural i artístic històric del qual és difícil determinar uns orígens clars. La història que s'explica de forma habitual situa el seu sorgiment en les comunitats afrodescendents i llatines al Bronx de la dècada de 1970. En un context de marginació, pobresa, racisme, violència i abandonament, el Hip Hop s'erigeix en un lloc per a la població jove de barris desfavorits de Nova York, perquè propicia la trobada informal en l'espai públic per compartir manifestacions artístiques diverses (blockparties), així com reivindicar el seu propi espai. Neix, doncs, com a resposta artística a un context tremendament hostil i opressor cap a les comunitats afrodescendents i llatines que veien empitjorar les seves condicions i perillar la seva supervivència.

El Hip Hop és una cultura que conjumina diverses expressions artístiques sovint vinculades al jovent i l'espai públic urbà. Contempla quatre elements o expressions artístiques fonamentals vinculades a l'escriptura lírica (rap o emceeing), la producció musical (djing), les arts plàstiques (graffiti) o la dansa (breaking).

Arran de diferents trobades i conferències realitzades des del 1987, la UNESCO reconeix el Hip Hop com a cultura de pau. La Declaració de Pau de la cultura Hip Hop, presentada el 16 de maig de 2001 a la Conferència Internacional de Hip Hop a Nova York, va ser l'esforç d'artistes, pensadores i persones líders de la comunitat per deixar constància del seu compromís amb la justícia i les problemàtiques socials.

Per què parlem de Hip Hop com a eina de construcció de pau?

Com hem vist, les arrels del Hip Hop estan profundament vinculades a la resolució pacífica de conflictes. A continuació en destaquem alguns aspectes relacionats amb tres dels principis sobre la construcció i el desenvolupament de la cultura de pau al món definits a l'Informe ICIP "La construcció de la pau i l'educació per a la ciutadania i els drets humans" del 2014.

Empoderament

El Hip Hop contribueix al fet que les persones vinculades puguin construir la seva identitat sentint-se reconegudes per una comunitat on l'aprenentatge es dona entre iguals (each one, teach one) com una manera d'empoderar les persones i la comunitat. Així, el Hip Hop facilita a les joves un camí per al desenvolupament de les pròpies habilitats tant personals com socials les quals són perfectament transferibles i que, de fet, es posen en joc, en els reptes diaris.

Ciutadania activa

Aquesta idea és inherent a la cultura Hip Hop i hi apareix, fins i tot, inscrita al seu nom: La paraula “hip” té arrels africanes i afroamericanes i s'associa a la idea de consciència, d'estar alerta, amb els ulls oberts; i el terme “hop” fa referència a la idea de saltar, a la part física, al moviment. És per això que el Hip Hop contempla el coneixement i l'acció, obrir els ulls i actuar. Aquesta cultura convida les persones joves a posicionar-se, prendre partit i actuar davant les situacions de desigualtat i discriminació. Esdevé una crida a mobilitzar-se situant a la població jove com a actors socials.

Solució positiva dels conflictes

Per moltes persones, desconexades de les arrels del Hip Hop, aquest resulta visiblement agressiu i violent. Exemples com les batalles de galls o de dansa per una persona aliena als seus codis poden resultar intimidant i conflictives. I és justament des d'aquí des d'on es produeix la transformació de la violència. L'agressivitat que percebem a les batalles no és més que

la performativització dels malestars que sent la persona com a possibilitat d'expressió sense ferir-se a una mateixa o a les altres. Al cap i a la fi, es tracta de generar espais on aquesta cruesa estigui permessa en un context artístic i intencionadament segur.

Si parlem, però, de transformació de la violència, necessitem l'altra cara de la moneda: el diàleg. El Hip Hop promou l'estructuració de pensament i la creació de discurs a la vegada que fomenta el reconeixement de l'altre i els seus arguments. Un intercanvi real i genuí que generi consciència crítica.

En aquest sentit, la cultura, de manera general, i en específic la cultura Hip Hop és un recurs formidable per a la construcció d'alternatives i producció d'altres marcs d'interpretació. Les disciplines artístiques que ofereix el Hip Hop aporten una major plasticitat cerebral, el desenvolupament del pensament divergent i, per tant, la possibilitat de construir i dissenyar noves maneres de donar resposta als malestars contemporanis.

Extracte del llibre *El Hip Hop com a eina de construcció de pau*, de Sandra Jurado, publicat per l'ICIP, 2025.

Per ampliar informació:

- El Chojín, Reyes, F. (2010). *Rap 25 años de rimas*. Barcelona: Viceversa Editorial. (llibre)
- *40 years of Hip Hop by KRS* (Subtítulos en español) (vídeo)
- *Beat This! A Hip-Hop History*. Dick Fontaine (1984) (documental)

Cohesió grupal

Sabies que...

El desè principi del llibre *The Gospel of Hip Hop*¹ escrit per KRSONe anima als *Hiphoppas* a construir relacions significatives i duradores basades en l'amor, la confiança, la igualtat i el respecte. Les “crews” al breakdance o les “houses” al Voguing són exemples de com el grup artístic es concep com una família. És per aquest motiu que quan ens plantegem treballar en la creació col·lectiva d'un rap és important dedicar temps a les relacions del grup de manera que la participació sigui equitativa i que cadascuna de les persones que conformen el grup se sentin còmodes de poder aportar en la mesura que vulguin.

1. KRS-One. *The Gospel of Hip Hop: The First Instrument*. Nova York: Powerhouse Books, 2009.

OBJECTIUS

- Fomentar la confiança i el respecte mutu dins del grup a través de l’escolta.
- Enfortir la capacitat de diàleg mitjançant la resolució de reptes comuns.
- Estimular la participació equitativa i inclusiva dins el grup.

ACTIVITATS	DESCRIPCIÓ	TEMPORALITZACIÓ	ORIENTACIONS PER LA FACILITACIÓ	MATERIALS
Freeeze!	Aquesta activitat ens servirà per conèixer a les persones que formen el grup d’una manera més profunda. Posarem una música suau perquè els i les joves caminin ocupant tot l’espai. La persona facilitadora (o si ho considerem, podem atorgar aquest rol a alguna alumna) llegirà una afirmació en veu alta com per exemple, tinc germans/es. Qui se senti representada per la frase en quedarà congelada (<i>freeze</i>) fins que es torni a llegir en veu alta. En finalitzar totes les premisses preguntarem a algun alumne per veure que recorda, és a dir, que hauran de posar en pràctica la mirada i l’atenció sobre el grup (ex. records qui del grup té germans/es?).	20 minuts	En funció del grau de confiança del grup podem introduir oracions més o menys complexes. Podem repetir la dinàmica en diversos moments i anar afegint graus de profunditat. Per exemple, podríem iniciar amb afirmacions com: Visc a Barcelona, tinc una mascota, m’agrada el rap i a mesura que el grup es vagi consolidant podem afegir oracions que apel·len a l’emocionalitat com a vegades em sento frustrat/da, em fa por rapejar, sento vergonya quan escric... Cal tenir present que, en cas de demanar aquesta “exposició” per part de l’alumnat, les docents han de respondre amb la mateixa transparència i fer una bona recollida d’allò que succeeixi. La docent també pot fer observacions per destacar aquells aspectes en què coincideixen així com aquelles coses que les fan diferents aprofitant aquestes darreres per parlar de diversitat.	▪ Altaveu ▪ Música ▪ Llistat amb afirmacions
Comptar en grup	L’alumnat es col·loca en cercle i l’objectiu és comptar junts de l’1 fins al nombre de persones del grup. Ningú pot acordar l’ordre ni establir torns, de manera que cadascú ha d’estar atent per dir el número següent en el moment adequat. Si dues persones parlen alhora, s’ha de tornar a començar des de l’1. La diferència és que cada número ha d’anar acompanyat d’una paraula que hi rimi. Per exemple: “dos – gos”, “tres – res”. Cada participant pot inventar la paraula lliurement i fins i tot interpretar-la amb una veu o ritme diferent. Recomanem que es tanquin els ulls per millorar la concentració. També podem afegir un beat per treballar el ritme.	15 minuts	Busquem que sigui un espai divertit que promogui l’agilitat i la creativitat. No jutjarem les paraules sinó que encoratjarem l’alumnat per continuar intentant-ho. És una activitat interessant per repetir-la en diverses ocasions. Si ho creiem oportú podem establir que sigui la docent qui sempre inicia l’activitat fent la rima amb el número u.	▪ Altaveu en el cas que fem la variació amb música

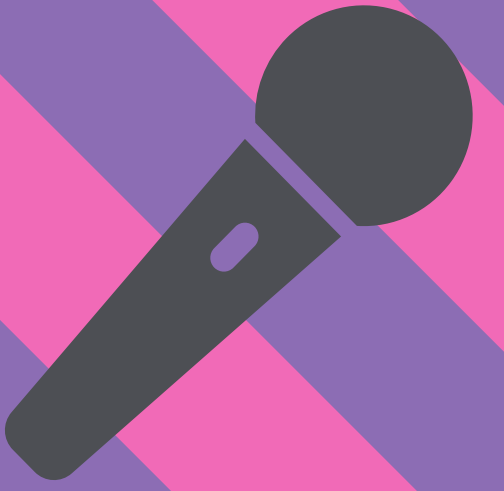

ACTIVITATS	DESCRIPCIÓ	TEMPORALITZACIÓ	ORIENTACIONS PER LA FACILITACIÓ	MATERIALS
A B C	Farem dos grups. Un grup farà l'acció i l'altre observarà. Al primer grup li donarem una paraula relacionada amb el Hip Hop. Caldrà que aquest grup representi una per una les lletres que conformen la paraula de manera corporal. La consigna és que no poden parlar per a la construcció de les lletres i que tothom hi ha de participar en la figura. L'altre grup haurà d'endevinar quina és la paraula. Possibles paraules per ordre de dificultat: pau, rima, micro, vers, beat, unió, flow, respecte...	30 minuts	Recordarem que és important que ningú parli i que es comuniquin amb el cos. A mesura que apareguin les paraules podem convidar a l'alumnat a què n'expliqui el significat o bé fer-ho nosaltres. En finalitzar podem proposar preguntes per la reflexió en relació amb l'execució de la dinàmica: Com us heu comunicat? Heu tingut dificultats per fer-ho? Us han entès quan proposàveu una idea?	▪ Paraules ▪ Espai diàfan ▪ Llibreta i bolígraf

ALTRES RECURSOS [Recursos de cohesió grupal](#)

Cultura de pau

Sabies que...

El concepte de pau ha anat evolucionant al llarg del temps introduint en les seves definicions més recents diferents matisos. I és que entendre la pau com l'absència de guerra és una explicació reduccionista i simplificada d'allò que en realitat persegueix la cultura de pau. La pau té a veure amb *la superació, reducció o evitació de tota mena de violències, i amb la nostra capacitat i habilitat per a transformar els conflictes, perquè en comptes de tenir una expressió violenta i destructiva, les situacions de conflicte puguin ser oportunitats creatives, de trobada, comunicació, canvi, adaptació i intercanvi.*² Així doncs, la cultura de pau s'erigeix com un model per combatre les injustícies socials.

2. FISAS, Vicenç. Cultura de paz y gestión de conflictos. Barcelona: Icaria editorial, 1998.

OBJECTIUS

- Apropar la idea de cultura de pau a l'alumnat com a estratègia per afrontar els reptes del dia a dia.
- Desenvolupar una mirada positiva cap al conflicte i la seva gestió.
- Enfortir la capacitat de diàleg de l'alumnat a través d'activitats que generin debat.

ACTIVITATS	DESCRIPCIÓ	TEMPORALITZACIÓ	ORIENTACIONS PER LA FACILITACIÓ	MATERIALS
La pau per a nosaltres	És interessant que aquest exercici es plantegi com a punt de partida per poder detonar el debat i contextualitzar tot el treball que es farà a través del rap. L'alumnat es col·loca en cercle, situant-se d'esquena al centre. Al senyal de la persona dinamitzadora (per exemple, al compte de tres), totes les participants es giren simultàniament i mostren amb el cos una imatge que representi la paraula pau. A continuació, es poden agrupar aquells que interpretin que han expressat idees similars a través de la seva representació corporal. Seguidament, cada grup pot afegir una acció o una breu seqüència expressiva (paraula, so o gest) per observar si la incorporació d'aquest element modifica o enriqueix el significat inicial de la paraula. Podem repetir l'exercici amb la paraula violència per posteriorment treballar en l'anàlisi del que ha passat relacionat amb quines són les idees que tenim sobre el concepte de pau.	30 minuts	Aquí el rol de la persona docent és clau per aconseguir traduir allò que ha passat amb el cos. Un cop feta la dinàmica corporal caldria fer l'anàlisi i recollir les impressions a la pissarra: ▪ Com hem representat la violència? I la pau? ▪ En quines situacions hem pensat quan representàvem cada paraula? ▪ Les violències son el contrari a la pau? ▪ Com veiem la pau en el nostre dia a dia? ▪ Quin paper tenim nosaltres en la construcció d'aquesta pau? ▪ Com podríem fomentar la pau a través d'una cançó de rap?	▪ Pissarra ▪ Guix
Cercles amb flow	Iniciarem l'activitat en cercle de manera que tot l'alumnat pugui veure's. Utilitzarem la idea dels cercles de diàleg. La idea principal és que els i les alumnes tinguin un moment per prendre consciència i expressar com se senten en aquell instant. Per fer-ho utilitzarem un tòtem que ens serveixi per gestionar el torn de paraula. L'objectiu és crear l'hàbit i aportar-hi complexitat. Podem iniciar els cercles amb temàtiques més divertides o exposades com, per exemple: Si fossis un producte de supermercat quin series? Seguidament, podem buscar punts de partida més íntims: què em dona pau? On busco la pau?... Com a variació, podem afegir consignes com convertir-ho en una frase i rapejar-ho, buscar paraules amb un nombre de síl·labes concret, etc.	20 minuts (depenent de la complexitat i el nombre d'alumnes)	Convidem el professorat a formar part del cercle i participar-hi. Donarem espai a tothom i gestionarem els torns de paraula (ningú no parla si no té el tòtem). Quan fem rodes sobre sentiments i/o estats d'ànim convidarem a les alumnes a què cerquin paraules que concretin allò que senten obviant mots com "bé", "malament" o "normal".	▪ Tòtem (pot ser un element de l'aula, quelcom que porti l'alumnat...) ▪ Altaveu

ACTIVITATS	DESCRIPCIÓ	TEMPORALITZACIÓ	ORIENTACIONS PER LA FACILITACIÓ	MATERIALS
Comunicació no violenta: Xacal o Girafa?	Primer farem una introducció sobre les expressions que inclouen judici (xacal) i aquelles que responen a observacions (girafa). D’aquesta manera prendrem consciència sobre en quins moments les nostres paraules jutgen un fet o bé el descriuen. Seleccionarem dos espais contraposats de l’aula i els marcarem com a espai Xacal i espai Girafa (ho podem diferenciar amb un cartell o imatge). A continuació repartirem per terra unes targetes sense que se’n vegi allò que hi ha escrit. Les targetes portaran escrites frases que podríem dir en una conversa o conflicte (Consultar pàgina 37 d'aquest enllaç). Posarem una música instrumental de hip-hop i demanarem que es desplacin fins a col·locar-se al costat d’una de les targetes. En parar la música, agafaran la targeta, la llegiran i es col·locaran a l’espai del Xacal o bé de la Girafa tenint en compte si el comentari de la seva targeta respon a una observació o a un judici. Un cop l’alumnat s’ha distribuït en un dels dos espais, demanarem que una persona del grup dels Xacals llegeixi en veu alta la seva frase i la persona del grup Girafa que considera que té la traducció de la frase en format observació la llegeix en veu alta. Per exemple: Xacal (“ets una mala amiga”) emparella amb Girafa (“No m’ha agradat sentir el que li has dit a l’Anna.”).	50 minuts	És interessant que el professorat sigui el mediador de la conversa només en el cas que aquesta no sorgeixi de manera espontània o no adquireixi profunditat. Es poden utilitzar preguntes com: Com pot ajudar aquesta habilitat en la teva vida quotidiana? Què has sentit al cos quan escoltaves les observacions neutrals, en comparació amb les expressions xacals? Creus que és una habilitat difícil d’aplicar a la teva vida? Convé recordar que no busquem demonitzar la idea del judici o la interpretació sinó ser conscients de les diferències entre ambdós tipus d’expressions i l’impacte que poden suposar.	▪ Targetes amb judicis i observacions

ALTRES RECURSOS

- [Càpsules de pau de l'ICIP](#)
- [Jocs i dinàmiques de l'Escola de Cultura de Pau](#)
- [Recursos d'educació antifeixista](#)
- [Recursos de comunicació no violenta](#)
- [Entrevista a la rapera Ana Tijoux](#)

Introducció al rap: estructura rítmica

Sabies que...

Per entendre com mesurem el temps en música, però especialment en el rap, és fonamental entendre què és la pulsació. La pulsació és la unitat bàsica que s'utilitza per mesurar el temps musical. És el batec de la peça; d'aquí el terme anglès beat per referir- s'hi en l'argot del rap, o en la comunitat de rapers. De fet, es mesura igual que el batec cardíac: en batecs per minut (bpm, també de beats per minute, en anglès). A aquesta mesura de la velocitat l'anomenem tempo. Ara bé, la pulsació –en qualsevol estil de música– a més de tenir una velocitat també segueix un patró. És a dir, quan fem música accentuem de diverses maneres (una pulsació de cada dues, o una de cada tres, o una de cada quatre) i això dona lloc a agrupacions diferents que anomenem compassos. El tipus de compàs més freqüent en la música moderna, i majoritari també en el 99% de les instrumentals de rap, és el compàs de quatre pulsacions, amb quatre negres per compàs, que en llenguatge musical conformen el que anomenem compàs 4/4.

Les pulsacions (o beats) de tota instrumental de rap coincideixen amb els cops de l'instrument de la bateria. Però si escoltem atentament la majoria d'instrumentals ens adonarem que els quatre beats de cada compàs normalment no sonen igual. Així, el 1r i 3r beat del compàs corresponen al so del bombo (greu), i el 2n i 4t beat, al de la caixa (més agut).

INTRODUCCIÓ AL RAP: ESTRUCTURA RÍTMICA

OBJECTIUS

- Consolidar la consciència rítmica i la coordinació col·lectiva.
- Explorar la flexibilitat expressiva dins la mètrica del rap.
- Desenvolupar l'adaptabilitat i la creativitat en la performance.

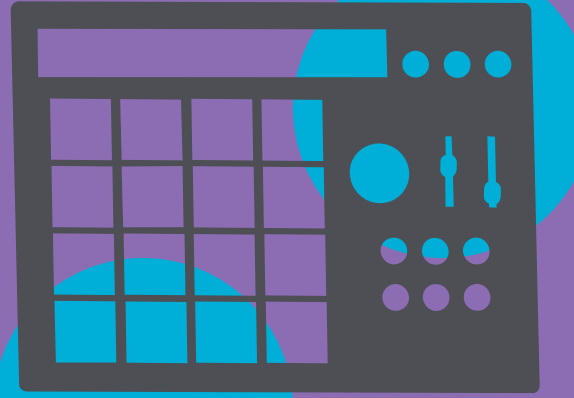
ACTIVITATS	DESCRIPCIÓ	TEMPORALITZACIÓ	ORIENTACIONS PER LA FACILITACIÓ	MATERIALS
Bum Clap	Iniciarem l'activitat amb tot el grup. Agafant una instrumental senzilla (enllaç a l'apartat de materials) de rap marcarem el “bombo” picant sobre les cuixes amb les dues mans i la “caixa” fent una palmada. Quan el ritme estigui integrat dividirem el grup en dues parts. Amb una altra instrumental demanarem al grup A que marqui el “bombo” i al grup B que marqui la “caixa”. Durant el transcurs de la música anirem canviant allò que han de marcar entre ambdós grups treballant el ritme i la concentració.	10 minuts	Acompanyarem al grup en la percussió si ho creiem necessari.	▪ Altaveu ▪ <u>Música instrumental</u>
Compàs i accent	Demanarem a l'alumnat que creï un vers que comenci amb «Em sento...» i encaixar-lo de 3 maneres diferents sobre el compàs. Cal recordar que poden deixar silencis allà on creguin pertinent (siguin d'1/2 pulsació, 1, 1 i 1/2 o 2) i també que poden entrar algunes paraules abans o després de la 1a pulsació si ho necessiten, igual que poden acabar abans o després de la 4a pulsació.	15 minuts	Buscarem sempre que hi hagi un ambient distès i permetre l'errada com a part fonamental del procés.	▪ Paper ▪ Bolígraf ▪ Altaveu ▪ <u>Música instrumental</u>
Tempus fugit	Per treballar el tempo construirem col·lectivament una estrofa senzilla. A continuació provarem de rapejar-la amb una instrumental de 60 bpm, en una de 70, de 80, de 100, 120 i 140 bpm. Podem valorar fer-ho per equips amb un model més competitiu si creiem que pot ser més atractiu per l'alumnat. Exemple de rima: ▪ Canto les coses que passen aquí ▪ Vinc cada dia tothom em coneix ▪ Cada vegada que pensen en mi ▪ Tinc el poder i la gent aplaudeix	10 minuts	La dificultat va pujant a mesura que creixen els bpm. És gairebé impossible fer-ho temps quan la velocitat és tan alta (quan no som professionals). Per això és important mantenir la idea de joc i estimular la prova. En el cas de fer-ho per equips caldrà que la persona referent estigui pendent a possibles actituds excessivament competitives.	▪ Bolígraf ▪ Paper ▪ Projector ▪ Ordinador ▪ Altaveus ▪ Música instrumental

ALTRES RECURSOS

Llibre: “El rap a l’aula. Aprenentatges d’una revolució en marxa” Pau Llonch i Méndez
Altres activitats: campus.versembrant.cat

Introducció al rap: mètrica i rima

Sabies que...

L'estrofa és un «grup de versos que constitueix un període rítmic i que adopta denominacions diverses, segons el nombre de versos que l'integren i la combinació de les seves rimes.» Al Rap l'estrofa està formada per un quartet, és a dir, 4 versos d'art major. Cada vers acostuma a tenir entre 8 i 18 síl·labes, quan es canta a temps normal.

La rima és la total o parcial concordança de fonemes entre dos o més mots a partir de la darrera vocal accentuada, especialment emprada per obtenir terminacions iguals o semblants entre dos o més versos. La rima és clau en el rap perquè dona musicalitat a l'estrofa, a més de ser un recurs mnemotècnic.

*Per ampliar la informació i veure tipologia de rimes amb exemples podeu consultar el llibre mencionat a l'apartat de recursos.

OBJECTIUS

- Conèixer els tipus de rima i estrofa més usuals al rap.
- Desenvolupar agilitat mental per fer rimar paraules.
- Estimular l'expressió personal a través de l'escriptura.

ACTIVITATS	DESCRIPCIÓ	TEMPORALITZACIÓ	ORIENTACIONS PER LA FACILITACIÓ	MATERIALS
Ritme i rimes	Ens col·locarem en cercle i una de les persones del grup tindrà una pilota a les mans. Aquesta, dirà en veu alta una paraula (pot ser una paraula qualsevol o podem donar la consigna que sigui sobre un tema en concret) i passarà la pilota a una companya que haurà de dir una paraula que rimi amb l'anterior i així successivament.	15 minuts	Cal que estiguem pendents que totes les persones del grup hi participin i ningú acapari l'espai. Si tenim algun/a alumne/a amb molta resistència a participar de l'exercici podem atorgar el rol d'apuntadora de les paraules que apareguin o fins i tot de detectar si la rima és correcta.	▪ Pilota
De la rima a l'estrofa	La persona que faciliti l'activitat, posarà en un bol posarem quatre papers amb quatre paraules (buscarà que siguin quatre mots que puguin generar reflexió o provocació). Seguidament farem quatre grups. Cadascun d'ells agafarà un paper del bol i haurà de fer un llistat amb 6 paraules que rimin amb la primera. Un cop feta aquesta part donarem el llistat de paraules a un altre dels grups de manera que ningú tindrà les paraules que ha pensat i caldrà que escriguin una estrofa que contempli les paraules del full. Si ho veiem convenient convidarem l'alumnat a rapejar les estrofes en veu alta.	20 minuts	Buscarem fer grups equilibrats forçant la barreja i la col·laboració entre tot l'alumnat.	▪ Papers ▪ Bolígrafs ▪ Bol ▪ Altaveu
Estrofes incompletes	Dividirem la classe en petits grups i donarem a tots ells quatre versos dels quals hauran de crear quatre estrofes. Seguidament, cada grup rapejarà l'estrofa creada amb cada vers. D'aquesta manera podrem observar la infinitat de possibilitats en la creació. Podem donar consignes respecte a l'estructura AAAA, ABAB, AABB, ABBA. Exemple de versos: ▪ Surto de l'aula, agafo el camí... ▪ Escric a la llibreta sense por... ▪ Veig les notícies i torna l'angoixa... ▪ Tenim el poder i també la paraula...	30 minuts	Acompanyarem als grups amb exemples concrets només si ho necessiten.	▪ Papers ▪ Bolígrafs ▪ Altaveu

ALTRES RECURSOS

Llibre: “El rap a l'aula. Aprenentatges d'una revolució en marxa” Pau Llonch i Méndez

Introducció al rap: el flow

Sabies que...

El flow és la cadència vocal i la forma de fluir d'un/a intèrpret quan rapeja sobre una instrumental. Es basa principalment en la relació que s'estableix entre les rimes i el ritme, fonamentada en la manera de distribuir i combinar els accents i els mots sobre les pulsacions. Té en compte aspectes de la dinàmica de la veu (com ara el to i el volum), així com el ritme i la velocitat de dicció de les paraules.

Qualitativament parlant, un bon flow és el que aconsegueix transmetre al màxim les emocions i sentiments que susciten el contingut del text o la instrumental.

OBJECTIUS

- Aprendre a jugar amb les paraules utilitzant les variacions entre el volum i el to.
- Estimular l’expressió espontània a través del freestyle.
- Entendre el flow com una part essencial del rapeig.

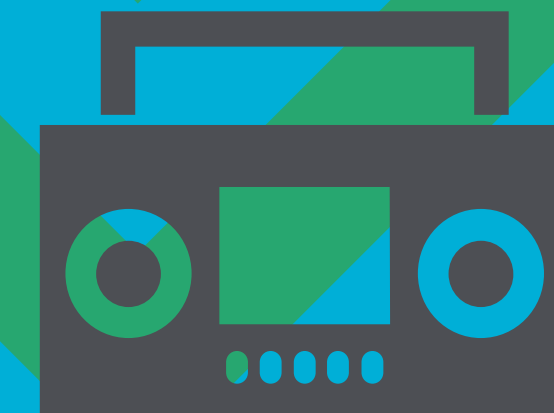
ACTIVITATS	DESCRIPCIÓ	TEMPORALITZACIÓ	ORIENTACIONS PER LA FACILITACIÓ	MATERIALS
Flow versàtil	Dividim l'aula en quatre grups. Anotem la següent estrofa a la pissarra: Camino pel barri, ressona la veu, somio amb un món que respecti el meu, les mans al cel, el cor és sincer, rap és la força que ens fa créixer més. Demanem que cada grup l'assagi per interpretar-la de manera diferent: ▪ Grup A: rapeja l'estrofa molt lenta deixant silencis marcats després de cada vers. ▪ Grup B: la diu amb un flow ràpid, gairebé encadenant les paraules. ▪ Grup C: juga amb l'èmfasi, destacant algunes paraules clau (“barri”, “món”, “cor”, “força”). ▪ Grup D: introdueix pauses inesperades al mig dels versos, per trencar el compàs i crear sorpresa.	30 minuts	Reforçarem positivament als grups i vetllarem perquè la resta de companys i companyes animin i facin suport.	▪ Altaveu ▪ Música instrumental ▪ Fulls ▪ Bolígrafs
Bli bla bla	Amb un beat de base jugarem a entonar estrofes amb un idioma inventat. En cercle la docent dirà: – Si vols sortir avui a rapejar... (l'alumnat repeteix) Docent: – Respon quan el beat comenci a sonar (l'alumnat repeteix) Docent dirigint-se a un/a alumne/a en concret: – (pregunta en idioma inventat) L'alumna: – (contesta amb idioma inventat) I així successivament. Metres tant la resta del grup marcarà el bombo i la caixa com en l’activitat “Bum Clap”.	20 minuts	És important que formem part de l'activitat i ens mostrem divertides i sense complexes. Gran part del nostre alumnat sentirà vergonya per això és tan rellevant que les docents es permetin “fer el ridícul” i passar-ho bé. Podem començar a fer-ho amb persones voluntàries i a poc a poc aconseguir que tothom hi participi.	▪ Altaveu ▪ <u>Música instrumental</u>

ALTRES RECURSOS

Llibre: “El rap a l’aula. Aprenentatges d’una revolució en marxa” Pau Llonch i Méndez

Cocreació de la lletra: recursos creatius

Sabies que...

Crear una peça de rap col·lectiva és una activitat de gran complexitat que requereix múltiples estratègies per assegurar-ne la contribució de tot l'alumnat. Qualsevol estratègia que dispari la creativitat i el pensament divergent ens ajudarà a estar més despertes i poder desenvolupar la nostra cançó de rap.

- OBJECTIUS
- Fomentar la creativitat i l'expressió artística col·lectiva, a través de la creació conjunta.
 - Potenciar el treball en equip i la cooperació, donant valor a l'escolta activa i la participació.
 - Desenvolupar la capacitat de comunicar i representar idees de manera original i significativa.

ACTIVITATS	DESCRIPCIÓ	TEMPORALITZACIÓ	ORIENTACIONS PER LA FACILITACIÓ	MATERIALS
Rap com a resposta Freeeze!	L'objectiu d'aquesta activitat és que l'alumnat pugui veure exemples concrets de denúncia de les injustícies a través del rap. Per això proposarem el visionat i anàlisi d'alguna d'aquestes tres cançons. “This is not Amèrica”, “Fight the power” o “Sacar la Voz”. Un cop revisades animarem a l'alumnat a la reflexió a través de preguntes: ▪ Quins temes de denúncia heu identificat a les lletres dels raps? ▪ Quins conflictes o injustícies es posen en relleu? ▪ Quina emoció us transmeten les paraules dels artistes? ▪ Com ajuda el ritme i la rima a transmetre el missatge? ▪ Què destacaríeu del videoclip? Com ajuden les imatges a transmetre el missatge? ▪ Com pot servir la denúncia (posar en paraules un problema) per acostar-nos a la pau? Posteriorment, demanarem a l'alumnat que proposin temes que les interessin i tinguin relació amb crítica de les violències, la denúncia de violacions de drets humans, la solidaritat amb persones atrapades o que fugen de conflictes armats, la reivindicació de les diferències, la convivència o el paper dels joves en la construcció de pau.	30 minuts	És interessant que busquem no jutjar les opinions de l'alumnat i formular preguntes des de la curiositat que ens ajudin a entendre el seu posicionament. Podem demanar a les alumnes que comparteixin alguna cançó de Hip Hop que coneguin i tinguin relació amb la idea de denunciar les injustícies. És important que busquem orientar i traduir les propostes de les joves buscant una relació amb les temàtiques del concurs.	▪ Cançons: - Residente “This is Not America ft. Ibeyi” - Public Enemy “Fight The Power” - Ana Tijoux “Sacar La Voz ft. Jorge Drexler” ▪ Ordinador ▪ Altaveus
El nostre tema	A partir dels temes generals que hagin sorgit de l'exercici anterior, dividirem la classe en grups petits i les hi demanarem que apuntin en post-its (una idea, un post-it) paraules que concretin o es relacionin amb aquests grans temes. Per exemple, pot sortir com a temàtica general els conflictes armats i en idees podrien aparèixer post-its com “genocidi”, “discriminació”, “refugiats”. Un cop feta aquesta part, a la pissarra anotarem els temes generals de l'exercici Rap com a resposta i demanarem que enganxin els post-its sota de cadascun d'ells. Després cada grup podrà votar 5, 4, 3, 2, i 1 punt a cadascun dels temes. Amb el tema més votat farem una pluja d'idees sobre quin podria ser el missatge que volem transmetre, que volem que hi aparegui, etc.	30 minuts	Animarem a fer que l'alumnat pensi en temes d'importància social o bé perquè les preocupen, perquè són actualitat, perquè els han viscut de prop... Convindrà recordar que dins d'un mateix tema es poden treballar molts aspectes diferents.	▪ Pissarra ▪ Post-it ▪ Bolígrafs

ACTIVITATS	DESCRIPCIÓ	TEMPORALITZACIÓ	ORIENTACIONS PER LA FACILITACIÓ	MATERIALS
Who am I?	Aquesta activitat ens ha de permetre jugar i perdre la por de rimar. Amb la informació extreta de l'exercici anterior, cercarem imatges de personatges diferents que tinguin sentit amb el tema. Per exemple, seguint amb la proposta anterior, podem buscar una imatge d'un infant, un soldat, un polític,etc. Posteriorment, demanarem que surti una persona voluntària i darrere d'ella projectarem la imatge del personatge. La resta del grup ha de construir col·lectivament (pot ser un vers cada persona) una estrofa perquè la persona voluntària endevini el personatge.	20 minuts	Buscarem personatges que puguin generar debat i que alhora no reforcin estereotips. Si apareixen versos despectius buscarem reconduir-los i entendre què s'amaga darrere de la desqualificació.	▪ Projector ▪ Ordinador
De principi a final	Dividirem la classe en grups de 4 persones i, seguint amb el tema escollit i el treball fet anteriorment, atorgarem un personatge a cada grup d'alumnes. A continuació les hi demanarem que creïn la història d'aquest personatge responent a les següents qüestions: ▪ Qui? Idear el nom del personatge, així com detalls transcendents pel relat (edat, situació econòmica, personalitat, etc.) ▪ Què? Pensar què ha succeït fins a arribar allà on és. Què l'ha portat a formar part d'aquella situació. ▪ Com? Imaginar com se sent, com és el seu dia a dia. ▪ On? Definir els indrets on se situa el personatge o pels llocs on ha passat. ▪ Quan? Definir la temporalitat amb què ocorren els fets. Amb aquesta informació rotarem les fitxes entre els grups. Cada grup haurà de crear una cançó amb la informació que han rebut. La idea és que puguem tenir un mateix tema viscut des de diferents perspectives. Per exemple, un conflicte armat des de la perspectiva d'una civil, d'un soldat, d'una política, d'una activista...	50 minuts	La persona referent ha d'animar al grup a ser exhaustiu amb les respostes per tal que l'altre grup tingui tota la informació possible. Es buscarà fer grups equilibrats i la consigna de la rotació no es compartirà fins al moment de fer-la. Estimularem el debat i el qüestionament d'allò que narren vinculant-ho amb les seves realitats i el moment social actual.	▪ Fulls ▪ Bolígrafs ▪ Altaveu
ALTRES RECURSOS	Llibre: “El rap a l’aula. Aprenentatges d’una revolució en marxa” Pau Llonch i Méndez			

Performativitat a l'aula

**HIP
HOP
PAU**

Sabies que...

El moviment i la gestualitat són claus per a la bona interpretació d'un tema de rap. Els i les mc's (o persones que rapegen) utilitzen el seu cos com un recurs expressiu que alhora les ajuda a mantenir el ritme i consolidar el seu flow.

Un dels passos més significatius és el "bounce" una mena de rebot que apareix quasi de forma instintiva quan sentim el beat.

OBJECTIUS

- Comprendre la importància del cos i el moviment en la interpretació del rap.
- Treballar la consciència rítmica i corporal, explorant diferents maneres de mantenir i expressar la pulsació a través del moviment.
- Fomentar la creativitat i la improvisació en el llenguatge corporal, connectant música, dansa i expressió personal.

ACTIVITATS	DESCRIPCIÓ	TEMPORALITZACIÓ	ORIENTACIONS PER LA FACILITACIÓ	MATERIALS
Segueix el ritme	Començarem demanant a l'alumnat que marqui el tempo d'una cançó de rap utilitzant les mans (palmada). Posteriorment, les hi demanarem que marquin aquesta mateixa pulsació amb el cap. En petits grups hauran de pensar combinacions de moviments que serveixin per mantenir la pulsació (cap, rebot, peus, espatlles, etc.).	20 minuts	Buscarem un “beat” que sigui pausat i donarem llibertat perquè pensin maneres diverses de portar el ritme.	▪ Altaveu
Shake it!	Dividirem l'alumnat en grups de 5 persones. Les hi demanarem que creïn una seqüència de moviment on únicament utilitzin les mans per emfatitzar allò que explica la lletra. Podem fer propostes de raps o bé demanar que sigui el propi alumnat qui faci la proposta musical per tal d'engrescar-les.	30 minuts	Podem fer una breu introducció a l'exercici explicant la importància del llenguatge corporal, especialment en el Hip Hop i veure alguns vídeos per analitzar la gestualitat. Per aquesta activitat hem seleccionat artistes més actuals per connectar amb l'alumnat. Podem fer una anàlisi més crítica o comparativa amb l'estètica o moviments dels anys 90 amb artistes com per exemple RUN DMC.	▪ Altaveu ▪ Projector ▪ Ordinador ▪ Vídeos per fer visionat: - Little Simz - Backseat - Doechii: Tiny Desk Concert - Trueno - Dance Crip
Quin és el teu pas?	Dins les danses urbanes és usual trobar diferents passos de dansa i els seus noms. Moltes vegades aquests noms ens donen informació sobre el context. Proposarem a l'alumnat que per parelles creïn tres passos i els hi posin un nom. Posarem cadascun dels noms en papers i jugar a endevinar quin nom representa cada pas.	25 minuts	Podem proporcionar a l'alumnat passos d'inspiració i fins i tot aprofitar per parlar del sorgiment de les danses urbanes com a resposta a l'opressió.	▪ Altaveu ▪ Fulls ▪ Bolígrafs

ALTRES RECURSOS

[Hip Hop Old School Dictionary](#)
[“El Hip Hop com a eina de construcció de pau” de Sandra Jurado editat per ICIP](#)

